

สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย: ศูนย์อนามัยที่ 5

THE SITUATION OF CHILDHOOD DEVELOPMENT IN PUBLISH HEALTH REGION 5

บุษบา อรรถาวิธี, สกาวรัตน์ เทพรักษ
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี กรมอนามัย

สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย และศึกษาปัจจัยด้านแม่ ปัจจัยแวดล้อม และ ปัจจัยด้านเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย เพื่อการพยากรณ์โอกาสปัจจัยด้านแม่ปัจจัยแวดล้อม และ ปัจจัยด้านเด็กที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กไทยอายุตั้งแต่ 8 เดือน 16 วัน ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน และบิดา มารดา หรือผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตกับ เด็กที่อาศัยในเขตสุขภาพที่ 5 จำนวน 853 คน สุ่มตัวอย่างแบบขั้นลำดับ (Three-Stages Cluster Sampling) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก การสัมภาษณ์บิดา มารดา หรือผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แบบสัมภาษณ์พัฒนาการเด็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย Denver II (ฉบับภาษาไทย) เก็บข้อมูลในช่วงเดือน มีนาคม – เมษายน 2557 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทยในเขตสุขภาพที่ 5 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 25.6 โดย ล่าช้าด้านภาษามากที่สุดร้อยละ 30.8 รองลงมา ด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ 14.7, 11.0 และ 7.0 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และอำนาจในการพยากรณ์พัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านแม่ ได้แก่ อายุเมื่อตั้งครรภ์ ซึ่งกลุ่มอายุ 20-35 ปี เด็กมีพัฒนาการสมวัยมากที่สุด ร้อยละ 86.2 และสมวัยมากกว่า 3.8 เท่า ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดู ได้แก่ การ เล่านิทาน ให้เด็กฟังซึ่งสมวัยร้อยละ 63.3 และมีโอกาสพัฒนาการล่าช้าลดลง ร้อยละ 38 สำหรับ ปัจจัยด้านเด็ก ประกอบด้วย น้ำหนักแรกคลอด ซึ่งเด็กน้ำหนักมากกว่า 2500 กรัม มีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 92.8 และเป็น 1.7 เท่าของกลุ่มน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัม เพศหญิงมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 54.3 และมีพัฒนาการล่าช้าลดลง ร้อยละ 30 การได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 58.9 และการไม่มีปัญหาทางช่องปาก มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 73.6 และเป็น 2 เท่าในกลุ่มที่มีปัญหาในช่องปาก ข้อเสนอแนะ 1) ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการอนามัยแม่และเด็กอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง 2) กำหนดมาตรการการเยี่ยมเสริมพลังและสะท้อนปัญหาสำคัญของแม่และเด็ก 3) จัดเวทีพัฒนาองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จของการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 4) สร้างความตระหนักให้กับครอบครัว ชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก